

İşığın Aralığı

CLAIRE ARKAS

Yayımlayan
Arkas Sanat A.Ş.

1. Baskı, İstanbul, Aralık 2025

Proje Koordinatörü
Özlem Tunca

Proje Asistanı
Nadya İnciyan Dink
Elvin Yaşık

Metin
Károly Aliotti

Kitap Tasarım
Okay Karadayılar

Fotoğraflar
Hadiye Cangökçe

Dijital Karanlık Oda
Menderes Coşkun

Sergi Kurulum
Selim Cevrem

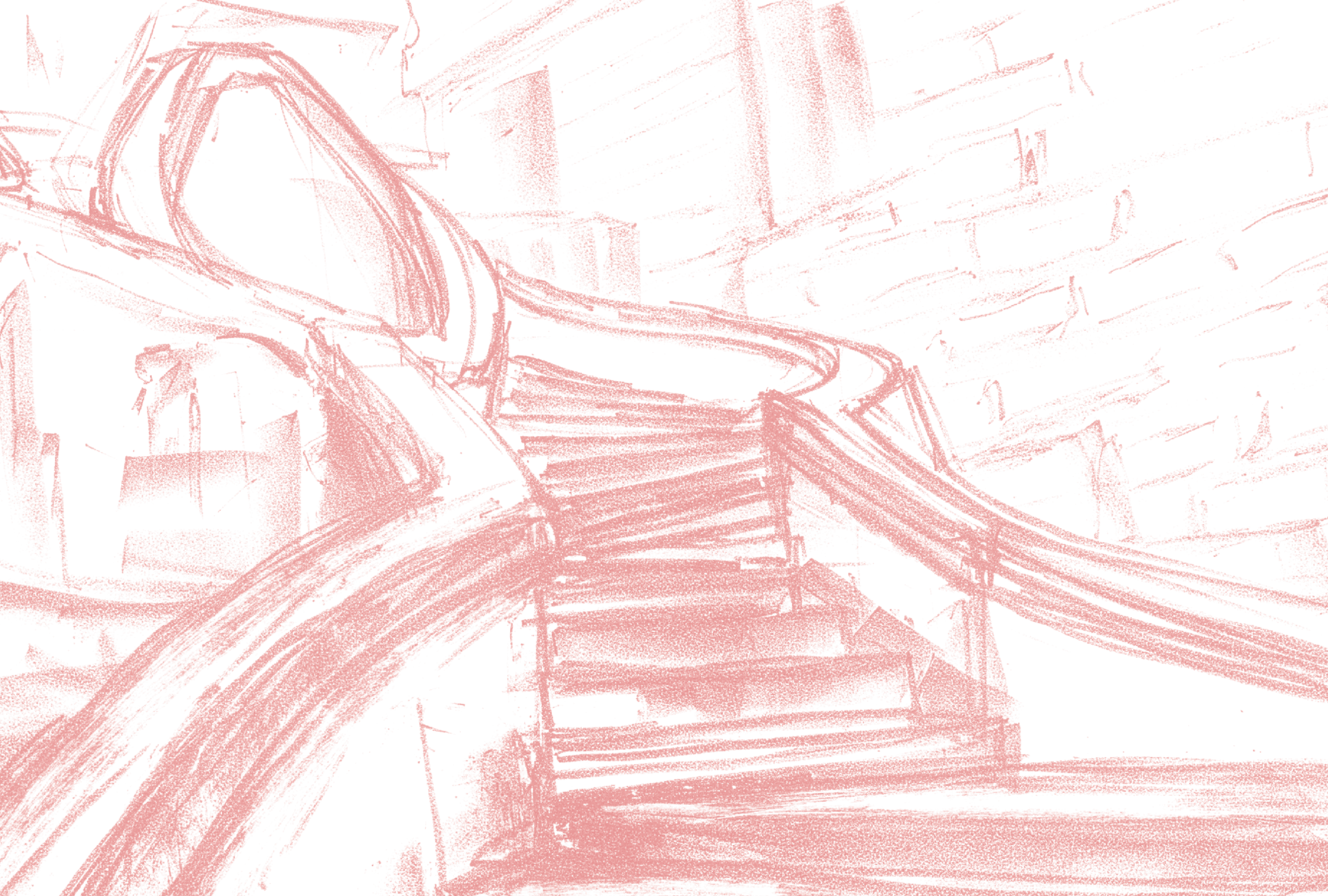
Renk Ayrımı, Baskı ve Cilt
Mas Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.
Hamidiye Mahallesi, Soğuksu Caddesi, 3
Kağıthane 34407 İstanbul
t. 00 10 294 212 90+ (pbx)
Sertifika No: 44686

Telif © 2025 Arkas Sanat A.Ş. Bütün hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla ve kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel içerik hiçbir yolla yayımcının yazılı izni alınmadan çoğaltılamaz, yayınlanamaz ve dağıtılamaz.

ARK
KÜL
TÜR

Işığın Aralığı

CLAIRE ARKAS

Işığın Aralığı

Károly Aliotti

Bazı anlar vardır; ılık, berraklık olarak değil, dünyaya yöneltilmiş bir soru gibi belirir. Bütünüyle gelmez; titrer, bölünür, gecikerek kendini haber verir. Suya saçılarak, camın ardında, cepheler boyunca; kimi zaman bir yüzün üzerinde kırık dökük parçalar hâlinde gelir. Claire Arkas'ın işleri, ışığın ortaya çıkma ile kaybolma arasında tereddüt ettiği, dünyanın ne olacağına henüz karar vermediği o ıdıklı sessizlik aralığında yer alır. Bu çalışmalar dünyayı olduğu gibi değil, yanıp sönerken; belirsiz, nazik ve sürekli yarım kalmış bir hâlde gösterir. Her yüzey aynı anda hem içe hem dışa açılır. Her bakış, sanki görme eylemi her zaman paylaşılmış gibi, başka bir bakışla bağ kurar.

Claire'in işlerinde görmek, eksikliği kabullenmeye yakındır. Sanatçı, algının asla bütünüyle tamamlanmadığını bilir. Gözlerimiz alabildiğini alır, zihnimiz gerisini tamamlar. Alışıldık anlamda merkezî sayılabilecek olana nadiren odaklanırız: Bütün bir iç mekân yerine bir avizenin parıltısını; bahçenin kendisi yerine duvarın üzerinden sarkan birkaç bitkiyi; şehrin bütünü yerine tek bir aydınlık pencereyi ya da bir sokak parçasını buluruz. Sadece su olmak istemeyen bir havuz, titreşimler içinde gökyüzünü yakalayan bir göl, ne içeriye ne dışarıya ait bir vitrin, düşey bir ışığa çözülür gibi duran bir katedral, dinlenme ile hareket

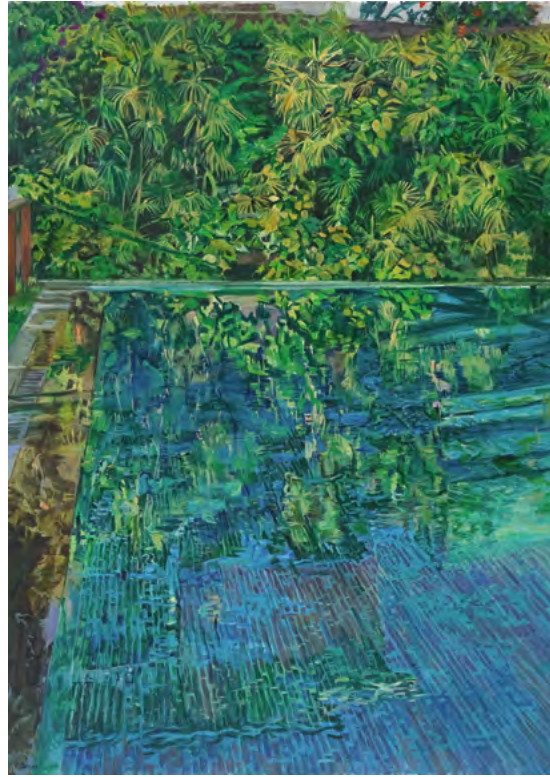
arasında yakalanmış bir beden, gövdesinde hem havayı hem yılları saklıyor gibi görünen bir zeytin ağacı...

Her motif, bir nesneden çok, ışığın kendi şeklini tartıştığı bir eşığe dönüşür. Burada görünen ile hissedilen birbirinin içine süzülür. Bu yönüyle çalışmaları, Baudelaire'in modernite diye adlandırdığı kavramın özüne dokunur. Baudelaire, *Le Peintre de la Vie Moderne*'de moderniteyi "geçici, kaçıcı, olumsal olan sanatın yarısı; diğer yarısı ise ebedî ve değişmez olan" şeklinde tanımlar. Ona göre modern sanat hem gelip geçene, hem de o anlık parıltıya bağlıdır; aynı zamanda da tuhaf bir biçimde içinde kalıcı bir şey barındırır. Claire'in ışığı tam da bu gerilimde yaşar. Tamamen ana ait ışıltılı parçalar, sahnenin kendisinden daha eskiymiş gibi duran bir ağırlık taşırlar.

Bu duygu özellikle su resimlerinde belirgindir. Bir havuzun ya da gölün yüzeyinde imgeler titrer ve sabit bir yansıma fikri çözülmeye başlar. Yüzey artık gerçeği kopyalamaz; onu sessizce yeniden kuran bir aynaya dönüşür. Yansımalar renk ve biçim parçalarına çözünür. İmge, görünür hâle gelmek için önce kendini dağıtması gerektiğini kabul etmiş gibidir. Claire doğanın dramatik anına değil, zamanın yavaş çalışmasına yönelir: Suyun nabzına, ışığın süreyi nasıl kırıp yumuşattığına, her titreşimin aynı anda hem bir an hem de bir geçişe dönüşmesine vesile olur.

Su resimleri, bir manzaranın sükûnetini değil; onun kalp atışını yansıtır. Yüzeyi, sessiz ama titreşen bir ritimle işleyen, adeta zamana ait bir ölçü aletine dönüşür.

Doğaya yaklaşımı, gözlem kadar temasla da belirlenir. Ağaçlar, dallar, çalılar romantik sembollere dönüşmez; sürekli biçim değiştiren canlı hareket alanları olarak ele alınır. Bir zeytin ağacı ya da soyutlanmış gövdeler dizisi, aynı anda hem kırılğan hem inatçıdır. Işığa geçirgendir ama ona direnç de gösterir. Claire'in elinde doğa, yalnızca bir arka plan olmaktan çıkar; ışıkla zamanın birbirini sınıadığı, etkin ve canlı bir başrole dönüşür.

Su ve ağaçlar açık manzaradan söz ederken, cam ve vitrinli işler bizi şehre çeker. Burada vitrinler ve cepheler, sanatçının kentsel dünya ile ilişkisinin belki de en çarpıcı sahnesini kurar. Cam asla sadece ayıran bir yüzey değildir; iç ile dış arasında gözenekli bir hafıza gibi davranır. Odaların, sokakların, nesnelerin ve gelip geçenlerin sınırlarını yitirerek birbirine karıştığı bir yüzey oluşturur. Camekânın ardındaki düzenli teşhir, dışarıdaki hareket, camın üzerindeki yansımalar birbirine çarpıp ve tanıdık olanı hafifçe yabancılaştırır. Normalde tek ve kolayca okunabilen bir sahne, ışık, yansıma ve derinlik katmanlarının üst üste gelmesiyle çok katmanlı bir yapıya dönüşür.

Kentte olsak da bu vitrinler tuhaf biçimde sükût içindedir. Sanki gürültü çekilip

alınmış, geriye sadece ışıkların ve nesnelerin sessiz bir koreografisi kalmıştır. Bu sahnelerde Claire, gündeliğin içine sinmiş görünmez gerilimi yakalar. Nesneler düzenlenmiştir, ışık tanınır, insanlar geçip gider; ama görüntü asla tek bir gerçekliğe ait değildir. İzleyici kendini hem şehrin içinde hem dışında, hem tanık hem de yabancı olarak bulur. Bu kentsel tablolar, modern yaşamda görünür olanla görünmez olan arasındaki ilişkiye dair poetik bir okuma sunar.

Bu noktada, doğrudan bir alıntıdan ziyade, sanat tarihsel bir akrabalık yankılanır. Maurice Denis'ün cümlesinde şöyle der: "Bir tablo, bir savaş atı, bir nü ya da bir hikâye olmadan önce, temelde belli bir düzende bir araya getirilmiş renklerle kaplı düz bir yüzeydir." Claire'in çalışmaları bu dersi ciddiye alır. İnce kırılmış renk alanları, kendine özgü atmosferi olan iç mekânlar ve cepheler; intimizm ve post-empresyonist ışık anlayışıyla ilişkilendirilen Bonnard, Vuillard ve Nabi ressamlarını çağırır.

Desenler birbirine dayanır: Yapraklar, kumaşlar, duvar dokuları, yansımalar ve gölgeler; hiçbir dokunun tamamen baskın olmadığı, kesintisiz yüzeyler oluşturacak şekilde örülür.

Aynı bağlamda Mallarmé'nin “Nesneyi değil, onun yarattığı etkiyi resmetmek” sözü de ortak bir ilke olarak benimsenmiştir. Claire'in yapıtları bu çerçevede şekillenir; nesneleri doğrudan sunmak yerine, onların bizde yarattığı ışık etkilerini sahneye taşır.

Baudelaire'in modernitesinden Mallarmé'nin etkiyi ön plana çıkaran anlayışına kadar uzanan tüm edebî ve eleştirel perspektif, Bonnard ve Vuillard'ın geliştirdiği resimsel dilin temelini oluşturmuştur. İç mekânlar bir ruh hâli olarak algılanır, desenler gözlemin titreşimlerini yansıtır ve renk, bir tasvir olmaktan çok bir atmosfer yaratır. Claire ise bu uzun anlatıya tırnak işaretleriyle değil, doğal bir akrabalık duygusuyla dâhil olur. O ressam gibi, titreyen bir ışık yüzeyinin herhangi bir nesne envanterinden daha çok şey anlatabileceğine inanır. Önemli olan masa, elbise, ağaç ya da sokak değil; asıl değer, onların yarattığı içsel ışık atmosferidir.

Figürler de aynı mantıkla hareket eder. Bir anlatıyı canlandırmaz, sadece bir hâli yaşarlar. Her beden, çevresine sızan ve zamanı yavaşlatan bir sessizlik, bir ağırlık ve kırılma taşır. Bu sahneler açık dramatiklikten kaçınır; duyguyu sergilemek yerine, zamanda yoğunlaşmış bir varlık hâlini kaydeder. Claire'in çalışmalarında beden bir hikâyeyi resmetmez; belli bir ışıktaki tutulmuş bir varoluş durumunun taşıyıcısı olur.

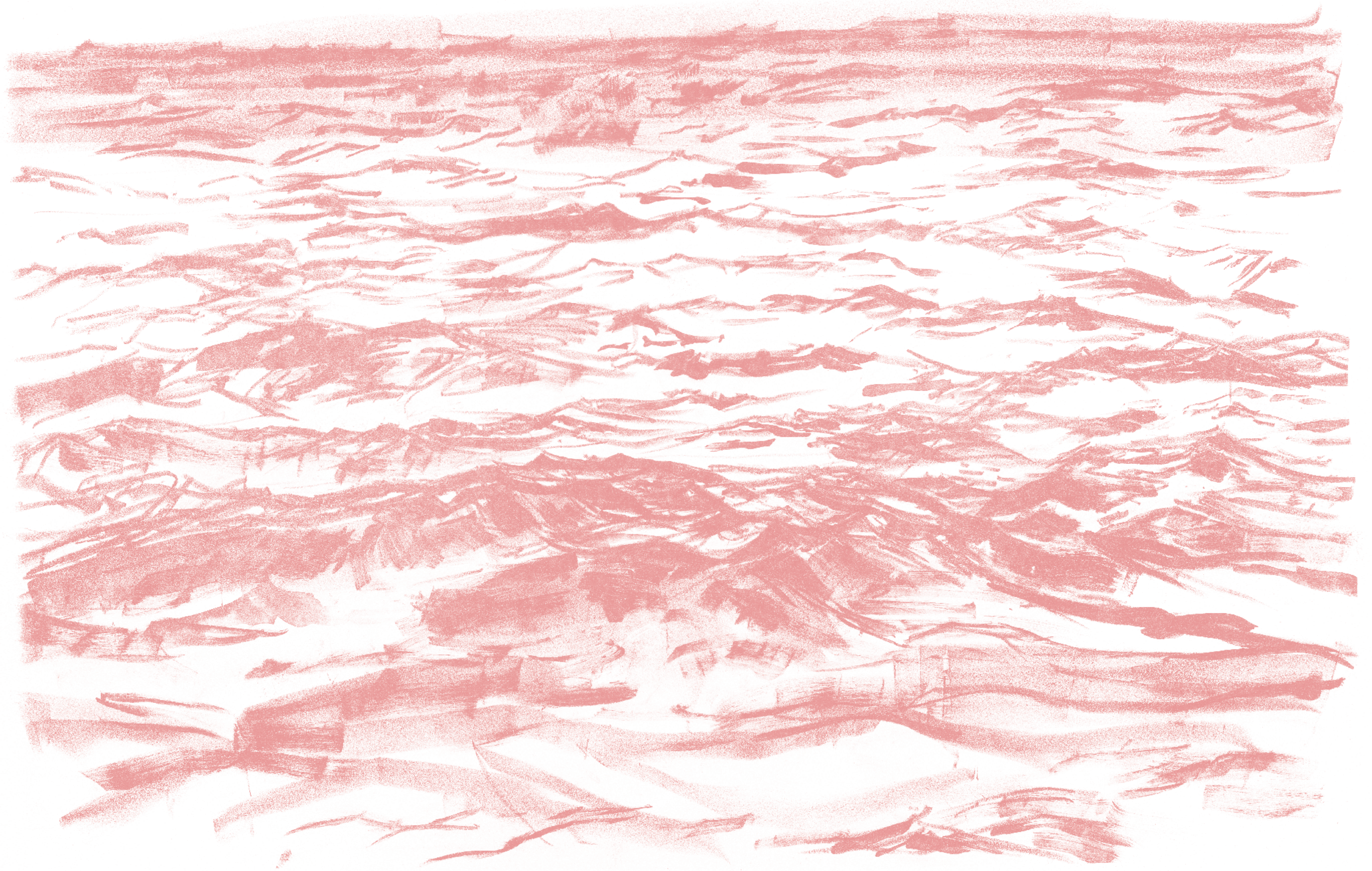
Çizimler ve daha çizgisel işler bu bakış disiplini sürdürür. Burada çizgi bir hazırlık değil, tamamlanmış bir düşüncedir. Konturun sakın düzeni, kararlı jestlerin yanında sessizce kendini gösterir ve sanatçının bakışının hem duyarlılığını hem de kararlılığını ortaya çıkarır. Aynı ışık ve içsel ritimler, grafit, kömür ve mürekkebin sade diliyle sessizce ama derin bir etkiyle devam eder.

Bu tevazu ve sessizlikte Sufi bir sezgiyi anımsatan bir şey vardır. Yunus Emre'ye atfedilen ünlü sözde dendiği gibi: “Çekilirsensin aradan; tezahür eder Yaradan.” Claire için bu, bir sanatçı etiğine dönüşür. Kendi gürültüsünden çekilir, geri durur. Böylece ışık, su, cam, bedenler ve ağaçlar kendi varlıklarını bütünüyle açığa çıkarır. Ressam sustuğunda dünya görünme alanı kazanır. Bu nedenle Claire'in resimleri ve çizimleri, sadece görülen şeylerin temsilleri değil; görmenin kendisine doğru açılan sessiz düşünme yollarıdır.

Işığın Aralığı başlıklı bu sergi, izleyiciye yalnızca imgeler sunmakla kalmaz; aynı zamanda yavaşlamış zamanın ve dikkatli sessizliğin içinde, imgelerin nasıl oluştuğunu, nasıl değişip çoğaldığını düşünme fırsatı veren poetik bir alan yaratır. Bir vitrin düzeni, havuz yüzeyindeki kırılma, ağaç gövdesindeki çizgi, bir figürün nefesi... Hepsi aynı dünyanın farklı titreşimleri olarak belirir. Çünkü ressam yerinden çekilmiş, yol açmıştır. Claire'in çalışmasının sessiz ama ısrarcı sorusu belki de şöyle formüle edilebilir:

Gördüğümüz, gerçekten sadece gözün gördüğü şey midir?

Işık sonunda geri döner; ne daha parlak ne daha berrak olur, yalnızca daha insanî ve daha yakından görünür. Parçalıdır ama tutarlıdır; kırılımdır ama ısrarcıdır. Bu eserlerde karşılaştığımız şey bir aydınlanma tasviri değil, ışığa doğru gelme deneyimidir. Claire cevaplar değil, açıklıklar sunar. Bu açıklıklardan geçerken, dünyayı yeniden—sessizce, yavaşça, görünmeye başladığı aralıkta—yeniden görmeyi öğrenme imkânı buluruz.

Zeytin Ağacı
2025, 42 x 29,5 cm
Kağıt üzerine karakalem

Zeytin Ağacı
2025, 41 x 29,5 cm
Kağıt üzerine karakalem

Japon Gülleri
2025, 24 x 27 cm
Kağıt üzerine suluboya

Zeytin Ağacı
2025, 41 x 31 cm
Kağıt üzerine suluboya

Sarmaşıklar
2025, 41 x 31 cm
Kağıt üzerine suluboya

Zeytin Ağacı
2025, 42 x 29,5 cm
Kağıt üzerine karakalem

Budanmıř Aęaęlar
2025, 22 x 63 cm
Kağıt uzerine suluboya

Yolda geçip giden
2025, 54 x 74 cm
Kağıt üzerine akrilik

Vitrindeki Bebekler
2025, 51 x 68 cm
Kağıt üzerine akrilik

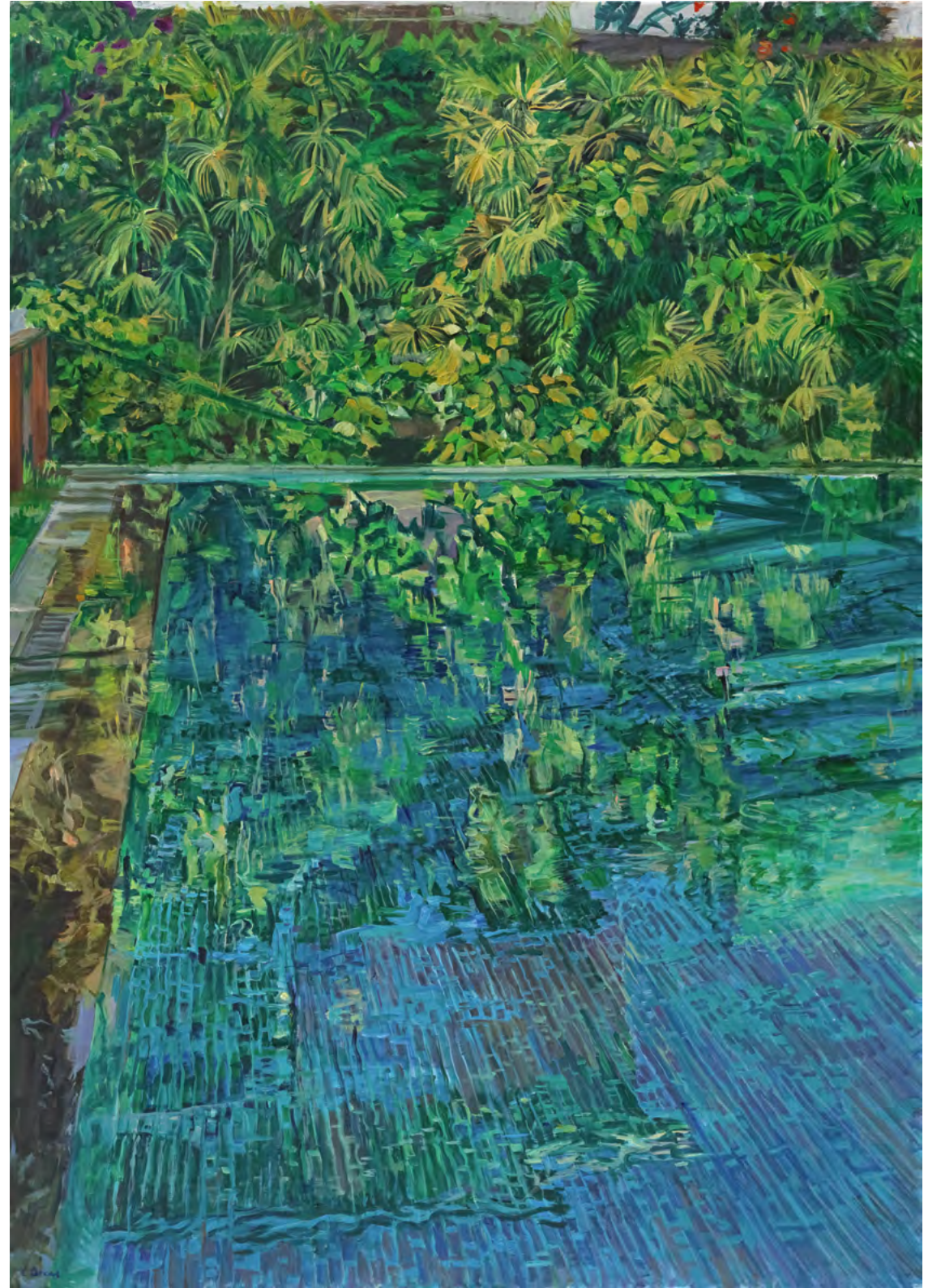
Sessiz Bekleyiş
2025, 90 x 70 cm
Tuval üzerine akrilik

Kutlamanın Ardından
2025, 99 x 68 cm
Kağıt üzerine akrilik

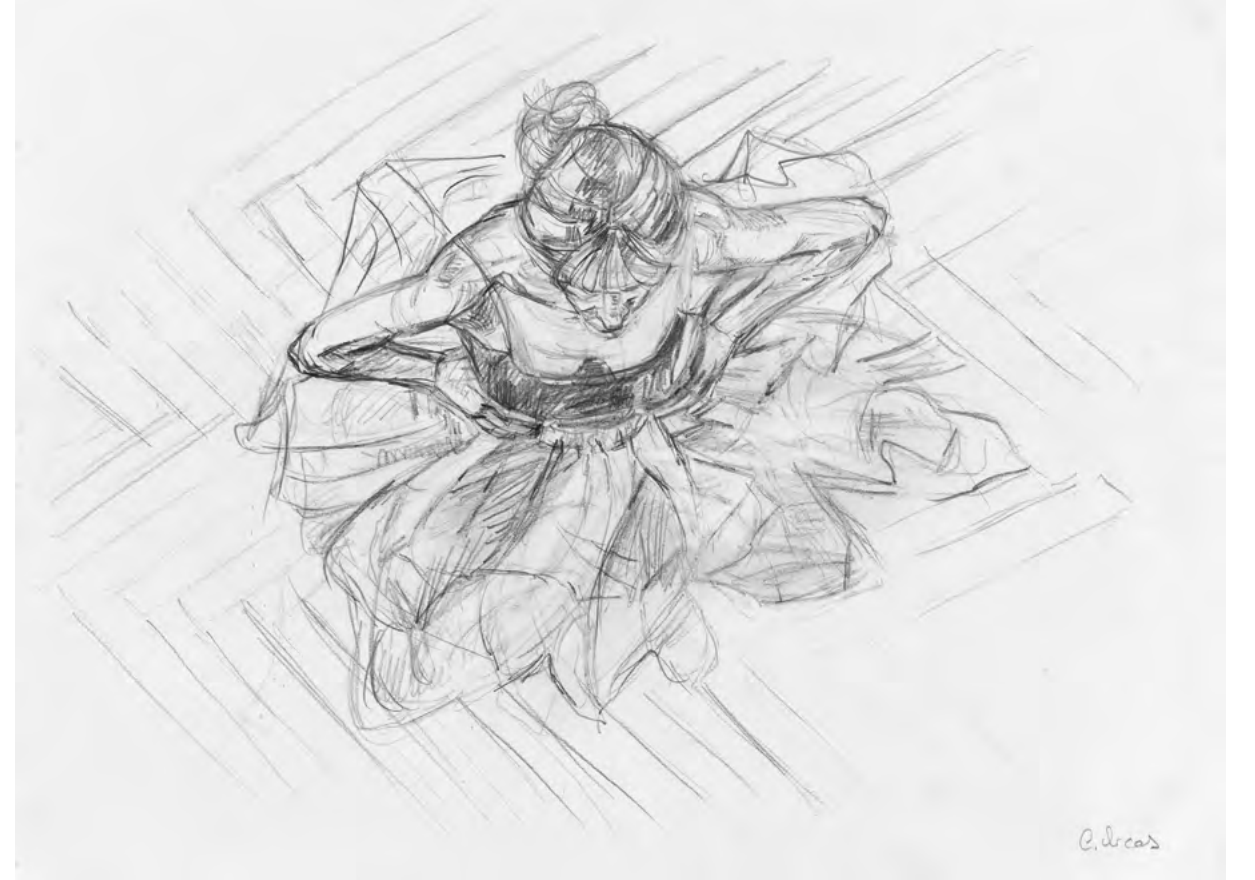
Yalnız Dans
2025, 42 x 29,5 cm
Kağıt üzerine karakalem

Havuzda Titrek Yansımalar
2025, 140 x 100 cm
Tuval üzerine yağlıboya

Yol Kenarı Kaktüsleri
2025, 63 × 48 cm
Kağıt üzerine guaj

Dansçı
2025, 34.5 × 48 cm
Kağıt üzerine karakalem

Umursuz Özgürlük

2025, 68 x 88,5 cm
Kağıt üzerine akrilik

Yeşil Yansıma
2025, 130 x 180 cm
Tuval üzerine yağlıboya

Kapanış Saati
2025, 68 x 98 cm
Kağıt üzerine akrilik

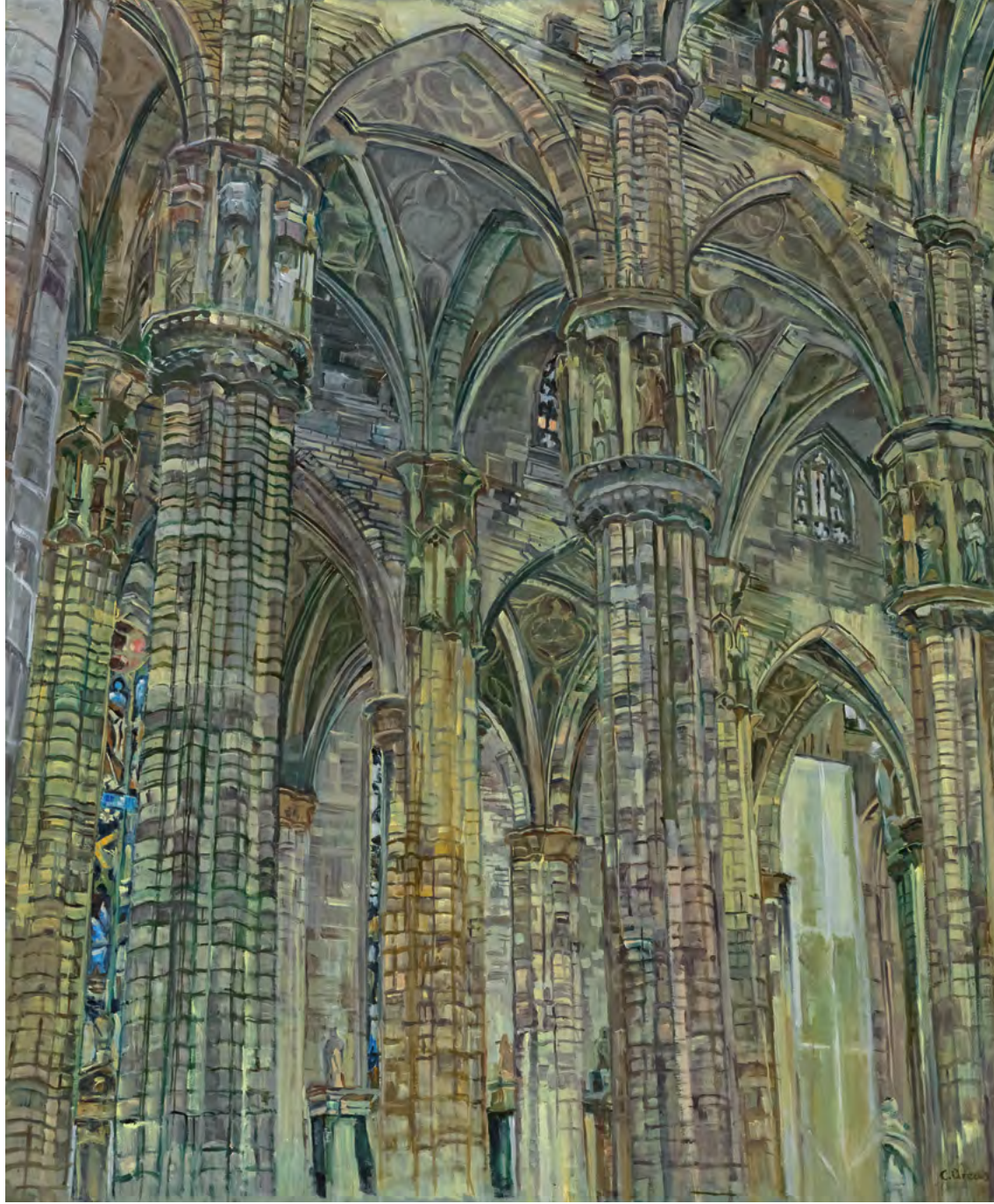

Yapraklı Avize
2025, 65 x 49 cm
Litografi

Camın İki Yüzü
2025, 110 x 130 cm
Tuval üzerine yağlıboya

Milano Katedrali
2025, 109 x 88 cm
Kağıt üzerine yağlıboya

Kelebek Etkisi
2025, 125 x 90 cm
Tuval üzerine yağlıboya

Kamondo Merdivenleri Detayı

2025, 38 x 52,5 cm
Litografi

Göl Kenarı

2025, 85 x 118,5 cm
Kağıt üzerine akrilik

Katedral
2025, 63,5 x 48 cm
Kağıt üzerine karakalem

Kendi Ekseninde Dansçı
2025, 60 x 60 cm
Tuval üzerine akrilik

Gece Vakti Çiçekçi Vitriini

2025, 98 x 67,5 cm
Kağıt üzerine akrilik

Sabun Köpüğü

2025, 42 x 29,5 cm
Kağıt üzerine karakalem

Abiye Cadde
2025, 105,5 x 81,5 cm
Kağıt üzerine akrilik

İç İçe Starlıçe
2025, 46 x 38 cm
Kağıt üzerine yağlıboya

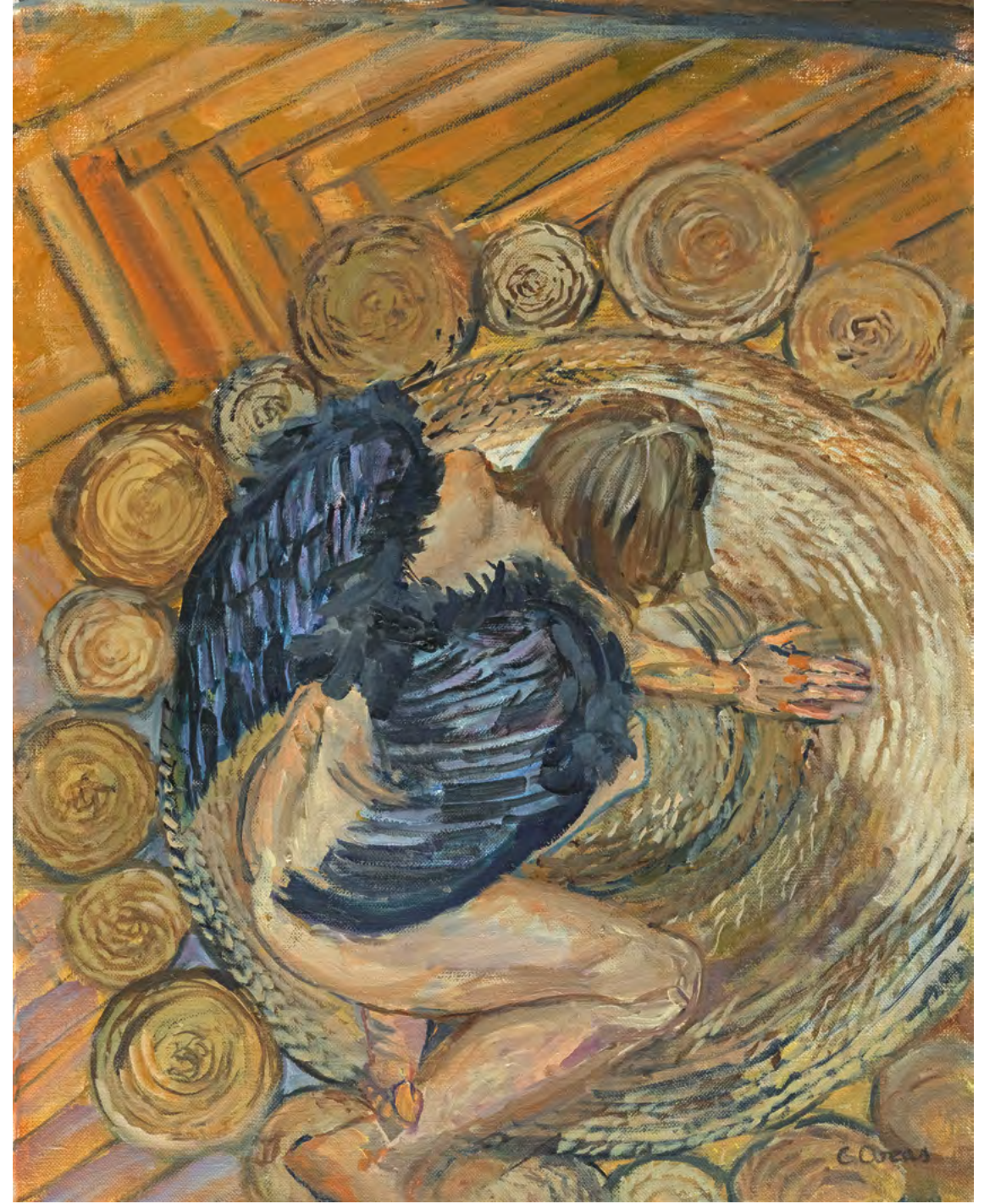

Katedral
2025, 42 x 29,5 cm
Litografi

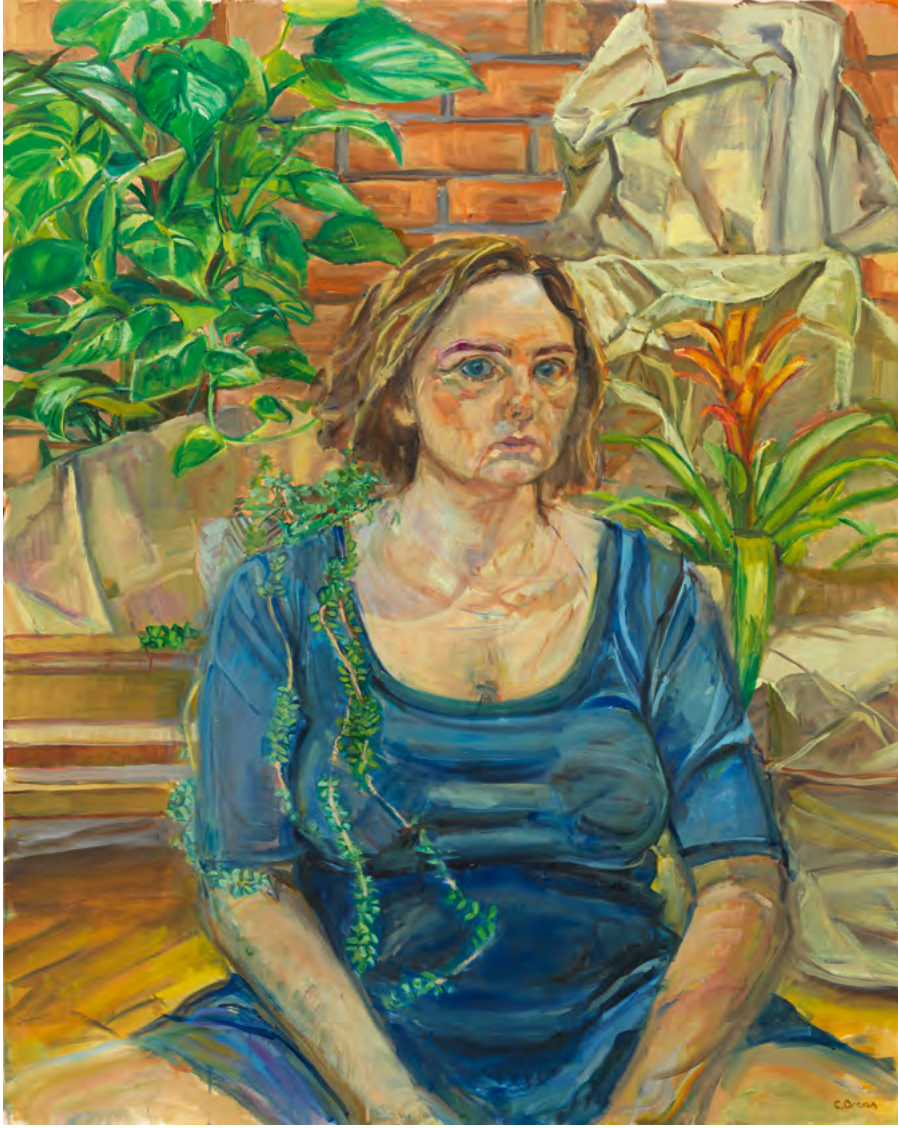

Ağır Kanatlar
2025, 50 x 40 cm
Tuval üzerine yağlıboya

Dalgalar
2025, 50 x 65 cm
Litografi

Otopotre

2025, 100 x 80 cm

Tuval üzerine yağlıboya